

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrise nu să înapo-
lază.

Situația școlilor în dieceza Gherlei.

De un prietin al școlii.

Dieceza Gherlei e una din cele mai extinse dieceze românești din țara noastră. Și când te gândești ce însemnează această mare întindere de pământ românesc și acel jumătate de milion de credincioși pentru cultura neamului nostru! Ce priveliște dureroasă! Păstorirea de 32 de ani a episcopului Szabó a fost din toate punctele de vedere o nenorocire națională. Nimic nu s'a lucrat sub acest cap bisericesc, — în schimb atâtea lucruri bune pornite de alții, au eșuat din cauza atmosferei îmbăcsite, create și tolerate de fieiertatul episcop, „omul trimis dela Dumnezeu”, după cum l'a numit un canonic, la înmormântare.

Să luăm numai chestia școlară. În Gherla au domnit multă vreme interesante preocupări de natură pedagogică; au apărut mai multe reviste școlare însemnate, sub bunul Fekete-Negruțiu s'au tipărit o seamă de cărți și de reviste folositoare, — acolo a lucrat și de acolo a fugit în Tară și pedagogul Borgovanu — reuniunile învățătoarești scoteau „organe” și în multe părți, se manifesta un viu interes pentru școală, — numai acolo unde te așteptai la mai mult, la vlădica, nu era nimic. Astăzi, după ce piedeca de căpetenie a dispărut, în dieceza Gherlei pe teren școlar nu mai e decât jale și

durere. În întreaga dieceză nu apare nici o singură foaie românească, nici biserică, nici școlară, nici politică, nici populară... Cei cutropiți de durere, n'au unde-și arăta doleanțele — și urmarea e că lumea românească nici idee n'are măcar de ce se petrece pe teren școlar în această dieceză, și că lucrurile, acolo, nu se îndreaptă nici decum.

Uneori se publică despre dieceza Gherlei știri de ordin cultural în „Unirea” din Blaj, dar la Blaj ce se poate face pentru Gherla? Cel mult: plânge.

Cătră sfârșitul anului trecut se scria în „Unirea” (pg. 365) „Durere că școlile noastre confesionale mai de tot și-au pierdut caracterul lor pur românesc”... Mai multe sate din părțile Sătmăruului „și-au pierdut sau de tot sau numai în parte limba lor românească din școlile lor confesionale susținute de biserici.”

Pentru cine a urmărit mai cu atenție desvoltarea chestiunii școlare în ultimi ani era absolut clar, că nici nu se poate să nu se ajungă unde s'a ajuns. La 1907, în toiul adunărilor de protestare împotriva proiectului de lege al lui Appony, învățătorii din o parte a diecezei s'au adunat de capul lor, la Seini, pentru a-i vota mulțumită și încredere lui Appony. Acum avem roadele neghinei, pe care toți au lăsat-o să crească și să se înmulțească — toți, începând dela vlădică fără sentimente românești și până la cel din urmă canonic din consistor.

O vină mare la toate acestea are organizarea imposibilă a consistorului în

ce privește chestiile școlare. În consistorul din Gherla nu există pe seama celor vr'o 300 de școli confesionale, un referent școlar anume care să se ocupe exclusiv de chestii școlare, atât administrative cât și didactice! Această situație, care s'a pomenit de când e lumea în Gherla, nu s'a schimbat nici când a venit Appony cu legea sa și nici când alte dieceze, mai puțin expuse, au înființat pe lângă referenții școlari de până aci, și organe speciale de inspecție. Referada școlară o are și acum un canonic bătrân, care nu e versat în chestii școlare și a cărui influență nu se resimte decât doar în mici afaceri de administrație școlară. Intre astfel de împrejurări e firesc că fiecare face cum îl taie capul. Și e ușor de înțeles, că, dat fiind zelul inspectorilor unguri pe deoparte și neglijența noastră pe de alta, ce s'a făcut de vr'o patru ani încoace nu s'a făcut spre folosul nostru. Un caz foarte semnificativ s'a petrecut acum vr'o câteva săptămâni cu prilejul adunării învățătorilor din comitatul Sălăgiului în comuna Ipp.

Se știe ce confuzii a produs legea lui Appony în întreaga școală românească dela noi cu paragrafii ei suciți și perversi. Învățătorii zăpăciți de inspectorii și dați uitării de forurile bisericesti-școlare au introdus o serie întreagă de măsuri păgubitoare culturii noastre, măsuri pe cari legea lui Appony nici nu le pretinde. De o vreme încoace s'au scos la iveală și în publicistica noastră unele abuzuri, și în unele locuri ele s'au și cassat. Dar învă-

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Din munții Tazlăului.

De Astra.

Mă întrebă dacă, de departe, îmi mai aduc aminte de tine? Dar pe cine poate separa de părtărea? Când știi cât de scurtă o să-mi fie libertatea de care mă bucur în colțul ăsta de țară, unde pot avea toată stăpânirea gândurilor mele, libere să alerge unde vor, să se nchege cum vor, îmi trăesc cu o nemărginită intensitate fiecare clipă. Nu-mi pare rău decât doar de zilele ce se duc și m'apropie cu fiecare ceas de ziua plecării.

Azi ne-am dus dealungul căii ferate americane, părăsită de mult din cauza nenorocirilor întâmplăte prea deseori în vremea exploatării.

Când intri pe valea asta, un aer umed te isbește în față. Deoparte și de alta munții stâncosi stau să se prăvale. Întâlnim traverse putrezite, mâncate de umezală, poduri rupte, încât suntem siliți să trecem dela un mal la celălalt pe trunchiuri de copac ce zac răsunăți de-a curmezișul vadului. Ici, colo câte o stâncă sfărâmată, căzută cine știe dela ce înălțimi și pe ce vremuri, astupă cărarea. Mai departe un copac rupt, despăcat de trăznet, și alături o cruce de piatră printre literile căreia crește un mușchi fumuriu, înseamnă locul unei nenorociri...

Părăiașul umple liniștea văii cu un vuet ce împrăștie un suflu de răcoare, în măreția sălbatică a râpilor. Din când în când un țipet de vultur sfășie tăcerea, plutind în adâncurile albastre ce abia se zăresc printre cetinele de brazi,

și liniștea pare mai mormântală în urma risipei ochoului.

După câțiva pași vederea ni-se închide când de o stâncă dreaptă, când de un lanț de munți împăduriți. Pe lângă părții lor verticali cărarea cotește sfioasă cu frică parcă; dela un timp masivele de munți se împreună tot mai mult, stâncile își pierd rără verdeață și apar tot mai sinistre, mai înegrite de timp, acoperite de un mușchiu senșiu asemenea lespezilor... Rareori câte un fluture mic, albastru, picat parcă din petecul seninului de sus, își palpită petalele aripilor prin răzletele flori; și ele întind buzele după o lungă așteptare la umbră, spre mirele acesta întârziat, ce se apropie, fâlfăie ca un drapel liberator al misiunii lor.

Cu greu urcăm o strâmtă cărare săpată în peretele drept al muntelui. Dedesupt și în față curge spumegat Tazlăul, căzând dela o înălțime ametoitoare.

Cum ies din văltoare, apele se clarifică, resfrângând stâncile mohorâte, ce-și privesc și în apă posomorâta lor inerție de atâtea ori milenară!

Tazlăul vijelios își mână mai departe apele sufletului său sbuciumat, grăbit să iasă la aer, în câmpie, voios că a scăpat din temnița izvoarelor sale biruitoare. Ne întorcem înfrigurați de tăcerea pustie a locurilor acestora, care te umilesc cu perspectivele lor uriașe. Nici un tremur de frunză, nici un gingaș ciripit. Am intrat aci ca într'un templu înmărmurit și părăsit de veacuri, prin care nici vântul nu mai geme, nici seninul nu se mai zărește, nici umbra rătăci-

toare a norilor nu mai colindă! De n'ar fi vuetul apei să însemne curgerea vremei, și-s'ar părea că și timpul stă pe loc, în uriașele stânci de piatră ce te nconjoară.

Poate în izolarea unui geniu să fie atâta pusitate tristă și atâta măreție! O admiri, dar fugi de teama nopții ce se apropie... Și noaptea se apropie cu drag, ca o soră, de înălțimile acestea, împietrite în liniștea desnădejdei. Ne ntoarcem repede și ne oprim în poenița de lângă casa noastră, să ne odihnim la marginea râului. În masa lui lichidă și mișcătoare, se oglindesc toate nuanțele cerului dela cele mai fine, până la arămiile vâpăi ale amurgului. Iată și întâiele stele, ce-și tremură lacrimile, în purpuriul înserării. Un aer auriu plutește resfrânt din oglinda apei și valurile scîlpesc, ai zice un stol de petale trandafirii rupte de vânt, și plutind săltărețe pe undele șoptitoare. Incet, incet, culorile învinețesc în aer, umbra se lasă pe valuri, urcă spre poalele munților până când numai câteva piscuri mai înoată în lumină. În sfârșit ultimile pete de lumină, se nchid și ele, și un violet șters a mai rămas ca un brâu în zare, din strălucitele culori de pe coama munților dela apus. Nesimțită ca apa morței, noaptea se lasă, mistue totul la umbră...

...La încheietura la doi munți, un nouaș ca spuma începe să se albească, de o lumină de argint. Apoi incet, incet se nroșește... dunga unei frunți de aur apare, crește tot mai mult și luna iese după munții întunecoși.

Liniștit, pe nesimțite, alunecă dintre creștetele braților ce taie dungi de umbră în lumina ei; în spațiul larg sub vraja ei, adâncurile at-

țătorii nu puteau fi cu toții lămuriiți asupra tuturor chițibușurilor legii și a pozițiilor ulterioare și așa unii din ei, cei mai conștiențioși, au început a se adresa cu întrebări, care unde credea că va putea să găsească lumina necesară. Intre altele i-s'au adresat întrebări și revistei „Foaia școlastică” din Blaj, care a dat în nrul său dela 15 Martie a. c. sub titlul „O lămurire binevenită” reproducerea unui articol de polemică, în care se stabileau următoarele lucruri în legătură cu unele puncte, dubioase până aci.

1. Atât înainte, cât și după 1879, când s'a introdus în școlile noastre limba maghiară ca obiect de învățământ, școlile confesionale ort. române au fost școli cu limba de propunere română. Legea dela 1907 n'a schimbat întru nimic acest caracter al școlilor noastre, ea n'a avansat școlile dela o limbă de propunere la două, — la bilingvism! Despre așa ceva nu se face nici o amintire în lege. Ceea ce a impus această lege e, ca limba maghiară să se propuie mai intensiv și într'un număr de ore mai mare. Nici o amintire n'a fost vorba, ca limba maghiară să fie „avansată” la rolul de limbă de propunere, nici o amintire n'a fost și este numai un obiect de învățământ, ca ori care altul, cu singura deosebire, că a pus stăpânire pe un număr mai mare de ore.

Școlile noastre au fost înaintate de 1907 școli cu limba de propunere română și au rămas astfel și după acest an. Ele sunt chiar după legea din 1907 „román tanyelvű iskolák”. Planul de învățământ edat de minister pe seama școlilor ajutate de stat sub Nr. 80.000/910, spune apriat, că el s'a dat pentru *nem magyar tanyelvű népiskolák* din simplul motiv că școlile noastre nu sunt bilingve. Numai laborioșii confecționari de manuale bilingve dela Șimleul-Silvaniei, dnii Teodor Ilie și Victor Boezán (!) spun că manualele lor sunt aprobate „pentru școlile cu limba de propunere română și română-ungară” (ca și când ar exista și o limbă ungară!!).

2. Nu e deloc adevărat, că „noi cu întreaga noastră organizare internă, cu întreg sistemul școlar trebuie să capitulăm”. De unde o fi scos dl L. lucrurile acestea, pentru sprijinirea cărora nu se găsește nici o iotă în lege? E o adevărată crimă a vorbi astfel în calitate de învățător român, câtă vreme fostul ministru Apponyi s'a exprimat în

mosferei se fac parcă lichide, transparente. Suliți de raze trec printre perdele de cetini, un farmec de umbre și lumini ca într'o catedrală gotică se zărește de departe sub polțile unghiulare din desimea brazilor. Apoi, un murmur se deșteaptă și colindă toată pădurea! E vântul care nebunatic caută parcă ceva, sbucnește când în plopul dela poartă, când în stuhurile apei, când în perdelele odăiței mele, și apoi iată-l, aluneacă de-alungul unui tăpșan, mângâind și respirând florile.

Câte gânduri venite cine știe de unde, nu s'or fi strecurând în adierele acestea ale aerului! Poate că chiar ele îl mișcă și soarbe în neîntrupata lor ființă, neavând altă cale decât unda materială a eterului ce alunecă pe obiectele pe care sufletul tău se odihnește, cutreeră și ne caută, în atmosfera ce o respirăm!

Intotdeauna m'am gândit că sunt impresurată de amintirile celor ce mi-s dragi, că umbra lor nu mă părăsește, și că toate clipele mele de fericire, de uitare, se sprijină pe îmbrățișările lor nevăzute! Iar când vine o vreme și nimeni nu se mai gândește la tine, de acolo o fi izvorând acea senzație de gol ce te soarbe, un gol pe care sufletul tău singur e cu neputință să-l umple. Amenințat atunci de peire ca noul ce într'o clipă se risipește și nu numai e, sufletul străbate neliniștit spațiul, ajunge lângă ființa dragă, se strecoară într'un vis, și scapă de fiorul rece al morții. Căci sufletele prin suflute respiră, iar singurătatea le asfixiază.

„Ne me laisse jamais seul avec la nature!”
Vigny avea dreptate... Natura, prin ea însăși, nu ni nici dușmană, nici prietină. E un cadru indiferent, pe care numai tovarășia curată a inimilor îl încălzește.

această chestiune în modul următor: „A tanügvi, pedagogiai, vallási és közérkölciségi téren elkövethető (fegyelmi vétségeknek egész összességét) (a törvény) az iskola fentartóra bizza...” A tanítás egész irányítása, a tanítás jellegének meghatározása, a jellemképzés, a nevelés vezetése, a tanítóknak alkalmazása, a tanítók feletti fegyelmi hatalom négyötödrészből, ez mind, szóval minden a mi az iskolának munkájához tartozik, marad az iskolafentartó kezében”. (Vezi Országgyűlési értesítő, 12 Aprilie 1907. pg. 14). Unde e aici vorba de „capitulările” dlui L. de „faptul plinit(!)”, de căderea întregii noastre organizații interne etc.?

3. E absolut fals a afirma, că legea ar cere, ca cele patru materii să se propună bilingv. La un atac din partea unui deputat naționalist contele Apponyi a răspuns într'un discurs al său din Camera: „En nem tartanám szerencsétlenségnek hógya ezek a tantárgyak csakugyan magyarul adtnának elő, de törvényjavaslatban ez nincs benne. Csak az van benne, hogy a miniszter által kiadott tanterv szerint tanítandók, általa jóváhagyott tankönyv szerint. Arra nézve hógva ezeknek a tárgyaknak előadása a magyar nyelvismert megerősítésére is szolgáljon, hogy ezek a tantárgyak kizárólag magyar nyelven adassanak elő, az a törvényjavaslatban nincs... (A törvény intézkedéseinek) fősülja nem a nyelvtanuláson, hanem az államellenes irányzatok megfékezésén nyugszik”. (Ibidem, 12 Aprilie pg. 12).

Legea cere numai, anumite părți din aceste materii să se ia mai pe scurt și în limba maghiară, dar nu în orele fixate pentru aceste materii, ci în orele de limbă maghiară, cari tocmai pentru aceea sunt atât de numeroase.

4. Manualele bilingve nu le cere nici un rezon pedagogic și nu le cere nici legea. Ele n'ar ajuta decât mecanizarea învățământului, și nu numai că nu ar fi în stare să ușureze munca elevilor și a învățătorilor, dar o și îngreunează de-a dreptul. Manuale bilingve ar avea înțeles să introducem în școlile noastre atunci, când bilingvismul ar fi un principiu didactic impus de autoritățile superioare școlare, și când s'ar cere, ca tot ce se propune în românește să se propună și în ungurește. Dar aceasta n'o cere nici legea și n'o cere nici planul de învățământ ministerial. În acest plan se cere numai ca „despre tot ce se învață în limba maternă, din istoria patriei, constituție, istoria naturală și igienă” elevii să știe conversa și în limba maghiară (pag. 72). Nu tot ce învață românește trebuie să se știe și ungurește, ci numai despre ce s'a învățat în românește „elevii să știe ce e esențial” (pag. 104) și în limba maghiară, „în rezumate scurte” (pag. 105). În fața acestei situații, ce rost ar mai avea manualele bilingve, când ele dau lecțiile și în ungurește tot așa de pe larg ca și în românește, — când ele dau deci mai mult decât cere legea?

Aceste „lămuriri binevenite” s'au publicat în mod semi oficial în „Foaia școlastică” care e și organul reuniunii învățătorilor din dieceza Gherlei, și deci, mai ales după deslușirile date de Redacție, și după cuprinsul lor bazat pe cele mai potrivite dovezi, ele aveau să fie primite ca principii conducătoare pentru toate școlile. Dar ce se întâmplă? Se întâmplă că dl. Ilie și Boczán să fie și dânsii printre învățătorii din adunare și ca ei să ia poziție față de principiile acestea cari pe domniile lor îi scurtează în veniturile materiale. Și sfârșitul a fost că punându-se în discuție articolul din chestiune, dat de organul oficial al reuniunii Gherlane, organ în fruntea căruia stau cei mai de seamă bărbați de școală ai bisericii noastre gr. cat., adunarea a decis cu unanimitate că *nu aprobă acel articol*.

În acest chip a rămas ca drept principii călăuzitoare să servească de aici încolo tocmai principiile contrare dela cele expuse mai sus (Vezi „Foaia școlastică” a. c. pg. 325.)

N'am aflat de nici o amintire ca conzistorul din Gherla să fi luat vr'o măsură în ches-

tiunea aceasta extraordinar de gravă. După cât suntem informați numai comitetul național ai cărui cei mai marcați „aderenți sinceri” și funcționari cu răspundere sunt tocmai din dieceza Gherlei, au luat cele mai grabnice și efective măsuri pentru executarea în spirit, în adevăr legal a legii dela 1907. — și adică în sensul expunerilor citate mai sus...

Ne gândim cu frică și cu cutremur la viitorul episcop al Gherlei. Mari datorii te așteaptă Preasfințite al zilei de mâine! Și mari păcate naționale vor săvârși aceia cari îl vor împedeca pe cel mai vrednic de a ajunge acolo, unde este atât de lucru și unde ar însemna un complect dezastru, dacă ar mai ajunge un al doilea Szabó.

O scrisoare a dlui A. D. Xenopol.

Primim dela marele nostru istoric, din Iași d. A. D. Xenopol, următoarele rânduri:

Domnule Director, Vă felicit pentru frumosul și patrioticul apel la înfrățire publicat în „Tribuna” din 11 curent. E fapta unui bun Român și buni Români sunteți doar toți, cei grupați în jurul eminentului vostru organ, cum buni Români și iubitori de neam sunt și mai bătrânii voștri din comitetul național. Stăruți și personal spre împăcare, căci desbinările lăuntrice au făcut totdeauna mai mult rău popoarelor decât luptele cu străinii. Aceste din urmă au împins tot mai mult neamurile spre solidaritate. Cele dintâi au distrus chiagul ce le menținea într-o gând și o simțire.

Cu dragoste de frate
A. D. Xenopol.

Mandatul dela Vinț în primejdie.

Cetitorii noștri își aduc aminte în ce mod perfid i-a fost smuls mandatul din Vinț, dlui Iuliu Maniu, cel mai popular și iubit dintre foștii noștri deputați. Alegătorii dlui Maniu, au atacat cu petiție la Curtea de casație alegerea din Vinț, iar aceasta, precum se știe, a orânduit cercetare atât privitoare la punctele aduse de alegătorii dlui Maniu, cât și privitoare la contracuzele partidului contrar, care a învinit partidul nostru cu agitații contra statului și alte născociri, de teama ca nu cumva Curia, să declare în urma probelor zdrobitoare ale alegătorilor noștri, simplamente de ales pe d. Maniu, deputat în Vinț, ci în cazul cel mai rău să se facă o nouă alegere. Acum, precum anunță ziarele ungurești, cercetarea care a durat șapte săptămâni s'a terminat, dovedindu-se întru toate acuzele partizanilor dlui Maniu și netemeinicia acuzelor contrare. Curtea de apel din Cluj, va trimite zilele acestea actele de cercetare Curței de casație.

Apropriația. În ședința de mâine a Camerei se va începe discuția asupra apropriației. Partidul iusthist pregătește o lungă discuție și la urmă va cere votarea unui proiect de rezoluție pentru luarea dela ordinea zilei a reformelor militare și aducerea proiectului de sufragiu universal. Iusthiștii vreau prin aceasta să încurce guvernul. În scopul acesta au cerut cooperarea kossuthiștilor, cari nu o vreau însă deoarece, zic ei, își pă-

strează puterile până la discuția reformelor militare.

Biserica din România împotriva unității culturale. Sub titlul acesta ziarul partidului conservator „Epoca” declară într-un articol semnat S. O. V. că anul 1911 va rămâne în istoria clerului din România, un an de tristă.

Indignarea poporului însă, auzind de grozăviile petrecute la Sinod, probează că nu mai trebuie căutat a se ascunde răul ci din contra trebuie găsit un remediu cât mai de grabă.

Înainte de toate trebuie căutat un om demn pentru a fi pus în capul bisericii. Și cum „nu haina face pe călugăr”, ziarul conservator e de părere că trebuie căutat un metropolit chiar în afară de rangurile clerului, din mânăstiri, dacă se va găsi omul demn pentru a fi la înălțimea acestei înalte chemări. De aci urmează că unii amintesc contemporanilor, cei care se petrecea la creștinii din cele șase secole dela început, când clericii însurați puteau ajunge la episcopate. De aci aspirațiile oamenilor culti și cu respect față de biserică, de a pune personalitățile deasupra celibatului, raselor călugărești, părului netuns, briurilor roșii și altor accesorii ale modei masculine, variind după timpuri și locuri.

„Epoca” e de părere că actualmente, cenaclul de unde se trag episcopii și mitropoliții, e prea restrâns și că barierele cari îl închid, trebuie să dispară, căci biserica noastră pare ostilă „unității noastre culturale”. Jurnalul conservator întreabă de ce preoții români din Transilvania, Bucovina și alte locuri nu ar putea fi și ei avuți în vedere cu prilejul alegerii de episcopi și mitropoliți?

De ce un Antim, un Șaguna, nu ar fi putut să fie aleși ca mitropoliți ai țării? Și pentru ce atunci, mitropoliții din regat poartă titlul de „Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Moldovei și Sucevei”?

Constatând aceste șire ale „Epocei”, ziarul fruntaș al partidului liberal „L'Independance Roumaine” zice că a sosit momentul să ne deschidem ochii și să privim în direcțiunea aceasta. Și fiindcă toate patimile se frământă acum în regat, de ce să nu ne întoarcem ochii către regiunile cu ceruri mai senine.

Oricare ar fi soluția crizei, Primatul României trebuie să fie cel dintâi Român ca prestigiu și noblețea de suflet.

Impotriva acestei opinii nu pot să se ridice decât dușmanii culturii noastre, căci cultura românească nu se poate decât în cadrul întregii rase, cu o perfectă unitate de limbă obiceiuri și credință religioasă.

Mare scandal în Dieta provincială a Bucovinei. Agenția telegrafică ungară aduce vestea unui mare și dureros scandal întâmplat în dieta provincială, între deputații români. La ordinea de zi era raportul comisiei permanente, care recomanda o subvenție de 15.000 cor. alianței comerciale și industriale. Între deputații români Boncheș și Onciul a avut loc o altercație violentă. Boncheș a strigat dintr'un colț al sălii:

— Familiile Onciul și Lupul vor și d'aci să se îmbogățească.

Onciul: Ești un mincinos infam!

Boncheș: D-ta ești un pungaș, falsificator de poliți miserabil!

În sgomotul enorm cei doi deputați erau să se încaiere la bătaie, dar au fost despărțiți. Președintele a trebuit să închidă ședința.

După scenele scandaloase din ședință, la ieșire deputații naționaliști români l-au atacat pe deputatul Chisanovici și l-au bătut crunt. Norocul că au intervenit deputații străini în apărarea deputatului care și pierduse conștiința și putea fi omorât.

Până aci raportul agenției ungare. Așteptăm raportul corespondentului nostru, dată fiind cu-

noscuta bunăvoință a agenției ungarești de a exagera în rău, toate veștile privitoare la români. În orice caz ar fi foarte regretabil dacă disensiunile între români ar fi degenerat în măsura aceasta.

Urmele coaliției. Comisia pentru censurarea compturilor de stat în ședința pe care a ținut-o ieri sub prezidenția contelui Wickenburg, a discutat bugetul ministerului de comerț din 1907. Raportorul Nagy Sándor a descoperit că guvernul coaliției a cheltuit cu 56 milioane cor. mai mult peste sumele prevăzute în bugetul ministerului de comerț de atunci. Cu deosebire, furnizarea cărbunilor și oleiului a fost aspru criticată de Nagy, arătând sumele oribile cu cari au fost cumpărați cărbunii și oleiul. Această descoperire a făcut senzație în toate părțile, iar comisia a votat propunerea raportorului, prin care se cere ca toate contractele făcute atunci în privința aceasta, ministerul de comerț să le transpună comisiei. Până atunci comisia își suspendă hotărârea.

Iată urmele unui guvern național ungaresc.

Noul minister austriac.

Viena, 28 Iunie n.

Baronul Gautsch, noul ministru-președinte al Austriei, a luat azi după amiază în primire conducerea guvernului. În numărul de mâine al Monitorului oficial se vor publica autografele împărătești prin care se primește demisia baronului Bienert și se numește în locul lui baronul Gautsch.

În acelaș număr se va publica și autograful despre primirea demisiei mareșalului Austriei-de-jos, contele Kielmansegg. Înlocuirea lui prin baronul Bienert se va face, însă, numai peste tre-o două săptămâni.

De altfel, cum v'am anunțat și în scrisorile mele trecute, nu se va face nici o schimbare în cabinet. Miniștri demisionați, Weisskirchner și Glombinski (cari au fost primiți azi în audiență de Maj. Sa, mulțumindu-i pentru distincțiile ce li-s'au acordat), au fost înlocuiți prin șefii de secție ai ministerelor lor.

Guvernul baronului Bienert este, dară, al trecutului. Fostul ministru-președinte a stat în fruntea guvernului dela 15 Noemvrie până la 28 Iunie 1911, căutând, înzadar, să alcătuiască un guvern parlamentar. Obstrucția Cehilor a împiedecat orice acțiune a guvernului. Înzadar a căutat baronul Bienert să mijlocească înțelegerea națională dintre Germanii și Cehii din Boemia. În momentul din urmă, după ce se svonise chiar că conferența fruntașilor celor două popoare au ajuns la deplină înțelegere și presa din Viena saluta cu nefățărită bucurie zorile unei ere noi de pace între popoarele Austriei, tratativele au fost întrerupte — neputându-se ajunge la înțelegere asupra unor amănunte aproape neînsemnate. Baronul Bienert a rămas credincios programului său desfășurat în ședința dela 26 Noemvrie 1908 a Reichsrathului, când cabinetul s'a prezentat parlamentului. Atunci, baronul Bic-

nerth s'a declarat în mod categoric împotriva sistemului unui guvern unilateral, întemeiat pe o majoritate parlamentară. A propovăduit principiul că în Austria un regim parlamentar nu se poate întemeia decât pe coaliția de partide, ajunsă la deplină înțelegere asupra unei conlucrări pașnice. El a dorit o politică de neutralitate și o atmosferă de încredere reciprocă.

În Martie c., în acelaș număr în care se publica autograful împărătesc despre dizolvarea parlamentului și însărcinarea baronului Bienert cu conducerea alegerilor nouă, se publica și un comunicat oficial în care se preciza și mai limpede programul guvernului.

„În Reichsrathul austriac o majoritate se poate alcătui numai pe principiul *ne-preocupării naționale*, care exclude orice unilateralitate. Uniunea slavă a încercat, însă, să abată guvernul dela această obiectivitate severă și a trece punctul de gravitație a conducerii statului — pe *terenul național*.”

Și baronul Bienert a căutat să pună și în practică acest principiu al egalității de drepturi, conducând tratativele de înțelegere din Boemia cu o laudabilă obiectivitate. În luptele sale parlamentare împotriva obstrucției slave s'a întemeiat, însă, pe uniunea partidelor germane și, neputând mijloci înțelegerea din Boemia. Slavii au reluat obstrucția, silind guvernul să disolve parlamentul.

În orice caz e un moment caracteristic că acum, după demisia baronului Bienert, noul ministru-președinte face o diversivă și, apropiindu-se de uniunea partidelor slave, încearcă alcătuirea unei majorități cu ajutorul acestor partide.

Faptul, însă, că demisia baronului Bienert n'a fost urmată de o demisie a întregului cabinet motiv de-ajuns să presupunem că și noul ministru-președinte va căuta să valideze principiile precizate de înaintașul său și că schimbarea șefului de guvern s'a făcut numai fiindcă persoana baronului Bienert a fost prea puțin simpatică Slavilor, fără a căror cooperare — mai ales în urma cunoscutei hotărâri a partidului creștin-social — alcătuirea unei majorități parlamentare e cu neputință.

Baronul Gautsch va relua tratativele de împăcare a popoarelor din Boemia și, poate, va avea mai mult noroc decât înaintașul său și din motivul că ambele popoare s'au putut convinge că cercurile hotărâtoare nu se vor întrepune în favorul cererilor exagerate a nici unuia dintre popoare.

Chiar și fruntașii politici ai partidelor slave recunosc că acum tratativele de împăcare, reluându-se, au mai multe șorți de izbândă.

E astfel nădejde că cei care n'a reușit să facă Bienert, va reuși să facă Gautsch: înțelegerea sinceră, pe baza egalității în drepturi, între popoare.

NETUSIL VINCE | CAŠOVIA-KASSA Fő-utca 80.

Înainte: **KAROL ELISCHER**

export de cărnuri afumate, cărnățări și salam. Serviciu prompt. — Cataloge trimitem gratuit și franco.

Reușita baronului Gautsch va avea influință binefăcătoare și asupra relațiilor dintre popoarele din Ungaria, convingându-i și pe stăpânitorii unguri că „pacea” nu poate fi unilaterală și înțelegerea nu poate să fie sinceră și, prin urmare trainică, când o parte e silită să renunțe la drepturile sale.

Austriacus.

Autografele împărătești.

Viena, 29 Iunie. Oficosul „Wiener Zeitung” publică în numărul său de azi cele trei autografe împărătești anunțate ieri.

Autograful împărătesc despre primirea demisiei baronului Bienerth e ținut în termeni deosebit de călduroși. Fostului ministru-președinte nu i-s-a acordat nici o distincție, fiindcă posedă de mult cel mai înalt ordin austriac, marea cruce a ordinului Sftului Ștefan.

Maj. Sa primește „cu adânci regrete” demisia baronului Bienerth și-i exprimă „recunoștința sa deplină și mulțumirile sale deosebite pentru serviciile eminente, aduse statului și Maj. Sale prin munca sa devotată și dezinteresată.”

Scumpirea tutunului.

Noul guvern al muncii naționale, care și-a deschis seria declarațiilor politice cu propovăduirea ideilor democratice și ușurarea sortii păturilor mai sărace, a introdus o nouă dare de consum, urcând, în mod însemnat, prețul tutunului și al țigărilor de tot soiul.

Motivele cari au îndemnat guvernul la acest pas ni-le descopere bine informatorul ziar vienez „N. Fr. Presse” în unul dintre numerele sale din urmă: „Fiindcă ministerul ungar de finanțe are nevoie de bani pentru noile vase de războiu, a trebuit să caute noi izvoare de venit.”

Și izvoarele aceste de venit le-a găsit în urcarea prețului tutunului, din care speră să aibă un plus de peste 20 milioane de coroane.

Organul partidului social-democrat din Ungaria, „Népszava”, publică un interesant tablou despre această urcare de preț, din care se constată că întreg plusul de 20 milioane va fi scos din buzunarele sărace, cari trebuie să se mulțumească cu tutunul și țigările mai ieftine, — și chiar aceste s'au scumpit în măsura cea mai mare.

Luând drept temei consumația din 1909, organul social-democrat constată că în urma urcării cu 1 ban a țigărilor de foi numite „scurte”, „Jungi” și „portorico” și a țigărilor „Virginia”, „Drama”, „Sport” și „Hölgy”, statul va încasa un plus de 21,961.203 coroane.

Adică prin urcarea prețului soiurilor mai ieftine, cei săraci vor contribui cu aproape 22 milioane mai mult.

De altă parte constată că din urcarea prețului soiurilor mai scumpe: „Nilus”, „Stambul”, „Sultan”, „Memphis”, „Regalitas”, „Britanica”, și „Trabuco” — statul va încasa un plus de numai 1,318.906 coroane.

Și mai izbitoare e nedreptatea dacă analizăm tabloul acesta mai amănunțit.

În anul 1909 s'au vândut 691,228.700 bucăți de țigări „Drama”, cele mai ieftine țigări (cu 1 b. bucata), fumate aproape exclusiv de muncitori. Urcându-se prețul lor cu câte 1 ban, statul încasează dela cei mai săraci oameni aproape 7 milioane coroane mai mult ca până acum. În același timp din urcarea de preț a țigărilor mai scumpe, fumate de clasele mai bogate, încasează un plus de tot neînsemnat. Spre pildă plusul la țigările „Nilus” va fi de 12.000 cor., iar la „Regalitas” abia de 68.000 coroane.

Iată cum se prezintă în practică sprijinirea păturilor de jos!

Invitare de abonament

Stăm în fața unui nou semestru de abonament. Acum când o campanie detestabilă, neloială și ingrătă s'a pornit împotriva ziarului nostru, drept răsplată pentru nesfârșitele sale servicii aduse cauzei naționale, avem îndoită nevoie de sprijinul prietenilor și a cetitorilor noștri statornici și credincioși, cari nu s'au lăsat mistificați nici terorizați.

Li rugăm pe toți să grăbească cu reînnoirea abonamentelor, și să facă o propagandă în cercul lor, pentru câștigarea de noi abonați, pe restanțieri să-și achite datoriile lor, căci ziarul nostru este avizat acum la propriile sale puteri în lupta grea ce o duce pentru interesele naționale.

În față, loviți cu șeptesprezece procese de presă, dintre cari cel dintâiu se va desbata la 16 August în spate loviți de focul concentric al unei propagande organizate de calomnii, minciuni și invective, nădejdea noastră se reazămă pe acea parte sănătoasă a publicului nostru care are independența sa de judecată, spiritul de discernământ și devotament adânc, desinteresat și sincer pentru cauza națională.

Apelăm deci la ce e mai bun în societatea noastră, la acea parte a publicului nostru care poate crede în indemnurile cinstite ale unui ziar, în mărturisirile sale de credințe loiale și drepte, fiindcă cugetarea ei însăși este nestricată, loială, dreaptă și cinstită.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

În România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Redacția și Administrația „Tribunei.”

A treia adunare a învățătorilor din tractul protopresbiteral ort. român al Lugojului.

— 15 Iunie 1911.

Despărțământul învățătoresc din tractul protopresbiteral al Lugojului și-a ținut în 8 Iunie c. a treia adunare din acest an societății, în comuna Boldur cu ocaziunea examenului anual de acolo.

Adunarea a fost bine cercetată. S'a constatat prezența a 24 membri ordinari, 4 și-au scuzat absența în scris, iar față de ceice au absentat fără motivare s'a decis a se procede în conformitate cu dispozițiile regulamentului. La adunare au participat mai mulți preoți din împrejurime, precum și o mulțime de țărani din comună sub conducerea parohului local Vas. Vodă.

La 2 p. m. se începe examenul tinerimei școlare încredințată conducerii învățătorului Ioan Murgu. Felicităm biroul despărțământului pentru buna idee, de a ținea câte o adunare și cu prilejul câte unui examen public, când învățătorilor li-se dă ocazie în mod mijlocit a se convinge despre prestațiunile bune sau greșite ale învățătorului, precum și cu privire la sporul pozitiv sau problematic al școlărilor. Examenul odată terminat rezultatul acestuia la propunerea președintelui Dr. G. Popovici se ia la cunoștință.

Membrul G. Joandrea dă cetire elaboratului său intitulat: „Ana Alexandrovici (Grozdana) o sprijinitoare a școlii românești (1800—1865) Conferențiarul scoate din noianul trecutului figura măreață a fericitei fundatoare numite mai sus, descrie viața acestei femei generoase și relevă faptul nobil, că dânsa a testat în anul 1865 comunității bisericești ort. române din Lugoj suma de 20.000 cor. pentru înființarea unei școli de fete în Lugoj, 16.000 cor. pe seama studenților

români săraci, 16.000 cor. pe seama văduvelor și 4000 cor. pe seama săracilor. Astăzi fundațiunea reprezintă suma de 100.000 coroane. Conferențiarului viu felicitat, i-se votează mulțumită.

Membrul Vasile Tărian, inv. în Sacul ține o prelegere practică foarte instructivă „Din pomarii”, în fața celor 60 țărani din comună, arătându-le foloasele cultivării pomilor și diferitele lor specii de altoire.

Rapoartele despre casă și bibliotecă cetite de membrii M. G. Crăciun și S. H. Florescu se iau la cunoștință.

Comisarul școlar tractual, membrul I. Vidu face înaintea adunării o dare de seamă despre rezultatul examenelor anuale din tract, în care — fără a aminti persoane și comune — arată părțile bune și scăderile experiate. Observările comisarului se iau spre știre și orientare.

Urmând la ordinea zilei propunerile și interpelările, membrul Const. Liuba, inv. în Lugoj, interpelează în chestia organului Reuniunii „Educătorul” în care a fost jignit vice-președintele, dl George Joandrea, pentru critica întemeiată ce d-a-a făcut-o asupra ortografiei care se întrebuințează în acest organ. Membrii despărțământului respingând atacurile, protestează la on. comitet și la adunarea generală, rugându-le să ia măsuri, ca redacțiunea organului „Educătorul” să dea satisfacția cuvenită în publicitate părților ofensate.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat, adunarea se încheie.

Drept ca o distracție sufletească amintesc împrejurarea că membrii despărțământului inv. după terminarea adunării au cercetat vastul domeniu economic al marelui proprietar din comună, Filip Eckstein, unde conduși de administratorul acestuia au putut admira secțiunea mașinelor agricole, lăptăria, diferitele soiuri mândre de cai, boi vaci, viței, porci, etc. Biroul despărțământului a adus marelui proprietar călduroase mulțumiri.

X. Y.

Școlile populare din Suedia.

În Stockholm, școlile populare au palate în care pot să încapă câteva mii de școlari. Ele conțin săli de clasă foarte igienice, săli speciale pentru desen, pentru gimnastică, și săli proprii, așa că fiecare copil poate să facă baie odată pe săptămână. De-asemenea au săli pentru bucătărie școlară. Fiindcă cea mai parte dintre școli sânt mixte, e foarte natural să existe aceste săli, căci, în Suedia, instrucția fetelor încă dela școala primară nu e completă când nu conține și partea practică, privitoare la viața gospodărească. Nu se înființează acolo școli speciale pentru gospodărie, căci nu e de închipuit că ar putea să existe față care să n'aibă nevoie de aceste cunoștințe, menite s'o ajute în lupta cu nevoile vieții. Pentru băieți sânt săli speciale de lucrări manuale. Sânt școli, cum e aceia dela Kurgsholm (Stockholm), care au adevărate instrumente și mașinării perfecționate, ce înlesnesc învățarea diferitelor lucrări în lemn, fier, carton, etc.

Și să nu se creadă că acolo merg să învețe numai copiii lucrătorilor și miilor funcționari. Nu, cel bogat învață alături de cel sărac, nu numai să culegă învățătura din cărți, dar chiar să bată cu ciocanul, ori să mânuiască rindeaua. Și creșterea aceasta, lucrul care învață prețuirea vieții, care deprinde cu năcazurile și greutatea ce se pot întâmpina în viață, apropie sufletele și contribuie la marea însuflețire a tuturor membrilor unei societăți omenești. Insuși Regele Oscar al II-lea și-a dat feciorii să învețe la Universitatea din Upsala, să învețe acolo a cunoaște sufletele omenești, a cunoaște viața acelor cari vor forma pătura cultă a poporului suedez.

Cea mai mare parte dintre școlile din Stockholm au și cabinete dentare. Acolo se cercetează dinții școlărilor și se fac curățirile și extracțiile trebuitoare. Multe din aceste localuri au și laboratorii pentru fizică. Fiecare școlar poate să facă mici experiențe cu caracter practic, astfel încât se poate convinge el însuși despre adevărul celor ce le spune profesorul, precum și de utilitatea cunoștințelor de fizică.

La cele mai nouă școli s'au creat secții speciale pentru copiii anormali. Anumit material de învățământ, anumiți dascăli îi înlesnesc și acestor

nenorociți mijlocul de a se înarma cu cunoștințele trebuitoare în viață. Credem că nu e de parte vremea când tot Suedia va crea, pe lângă școlile sale populare, anumite secții de psihologie experimentală, de observații pedagogice, care să înlesnească studierea firii copilului și stabilirea, mai mult sau mai puțin, a normelor care trebuie să călăuzească pe acei ce se ocupă cu educația și instrucția tineretului.

Ne mai rămâne un lucru, despre care trebuie să amintim: Toate școlile populare din Stockholm posedă colecții artistice, care contribuie la formarea gustului estetic, la nobilitatea sentimentelor. Sculptorii mari au dăruit, ori au vândut, școlilor primare câte o statuie din operele lor. Pictorii au zugrăvit icoane care înfățișează munca de toate zilele, în formele ei caracteristice, ori vederi dela sate sau din fabrici. Motivele religioase iarăși nu lipsesc din aceste picturi. Și, ca să se vadă cum toată lumea muncește pentru ridicarea întregului popor, e destul să spunem că însuși prințul Eugen, fratele actualului Rege, un artist a cărui faimă nu i-a dat-o lingușirea celor din jurul lui, ci marele său talent, s'a coborât din înălțimea sa și a zugrăvit, pentru micii copilași, cele mai frumoase icoane cu vederi din țara lor. Și acum, dacă ne gândim câte sacrificii trebuie să fi făcut o țară cu puține mijloace ca Suedia pentru a avea astfel de palate, unde să se dea instrucție și educație poporului, ne dăm seama cât de conștienți trebuie să fie acești oameni de marele rol al luminării poporului. Și unde mai pui că acolo comunele se îngrijesc de instrucția tineretului, iar Statul le vine în ajutor cu o sumă oarecare. Opera de educație ce se desăvârșește acolo tot mai mult, își arată rezultatele pe zi ce trece, căci poporul suedez e unul dintre cele mai cinstite și mai muncitoare, e un popor de o perfectă sănătate trupeză și sufletească.

D. N. Ciotari.

Serbări culturale la Beiuș.

Despărțământul filial al Societății pentru fondul de Teatru Român, — cu concursul binevoitor al trupei artistice de sub conducerea d-lui Aurel P. Bănuț, directorul artistic al «Societății pentru fondul de teatru român» — aranjează în favorul fondului său, Duminnă în 2 Iulie 1911 st. n. în Beiuș, în sala dela «Ospătăria orașenească» (varosi szálloda) o

Serată artistică teatrală.

Programul:

I.

1. Declamațiuni de dl Aurel P. Bănuț.
2. «Intre brazii», fantazie națională, de Gh. Dinicu, execut. la pian de d-șoara Valeria Stefanică, absolventă conservatorului din Augsburg.
3. Declamațiuni de dl Constantin Calmuschi, actor de comedie.
4. Cântece de dl Ionel Crișan, bariton liric dela acad. din Viena; acompaniat la pian de d-șoara Valeria Stefanică.

II.

«BUCĂTĂREASA»

comedie într'un act; localizație din nemțește de Dr. Sebastian Stanca.

Persoanele:

Nicu, autor . . . . . Dl Aurel P. Bănuț
Lucia, nevasta lui . . . . . D-ra Reli Popa Radu.

III.

«UNICA FICĂ»

comedie în 2 acte de Al. Fredro; tradusă de Elena de Iacobich.

Persoanele:

Dragoescu, mare proprietar — dnul A. P. Bănuț
Aurora, fca lui — d-șoara Florica Crișan
Victor Stăncescu — dl Ionel Crișan

Cornelia, soția sa — d-șoara Geni Popa Radu
Trăian Băiaș — dl Gheorghe Ciunga
Silvia, soția lui — d-șoara Eliza Stefanica
Liana, fca lui — d-ra Reli Popa Radu Dragoescu
Elsa, — d-șoara Iuliana Țiț
Ionel Florecu — dl Paul Teochar
Ilius Zamfirescu — dl Gheorghe Cosma
Ion, servitor — domnul Constantin Calmuschi

Inceputul seara la 7 și jumătate fix.

Prețul de intrare: Locul I. 3 cor. Locul II. 2 cor.
Locul III. cor. 1-20 Loc de stat 80 fiteri
Bilete se vând la dl Ioan D. Bogdan, comerciant și seara la cassă.

Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cvita pe cale ziaristică.

Onoratului public românesc i-se oferă rara ocaziune de a gusta artă românească, de-aceea e rugat a sprigini cu căldură și deosebit interes a-cestea prea-frumoase prestațiuni.

Comitetul filial

al fondului de teatru român din Beiuș.

Din străinătate.

Situația în Albania. Telegramele aduc știri tot mai hotărâte despre înăsprirea relațiilor din Albania. Răsculații credincioși manifestului pe care l-au dat, nu vor să se împace până ce promisiunile guvernului turcesc nu vor fi garantate de puterile semnare a tratatului de Berlin. Ei se vede că nu se lasă înduplecați nici de dispoziția guvernului, care a denumit un nou valiu al Albaniei, în persoana lui Nevio, albanez de origine, iar Muntenegrul, deși face declarații de neutralitate sprijinește pe sub ascuns pe malisorii refugiați în regatul lor. Migusievici, trimisul Muntenegrului la Petersburg a făcut unui redactor al ziarului rus «Novoje Vremja» interesante declarații în privința aceasta. Iată ce spune Migusievici:

Muntenegrul nu a călcat neutralitatea când cu dragoste de frate a primit pe malisori. Noi nu vrem războiu, dar singurul mijloc de a pacifica pe Albanezi este intervenirea puterilor străine. Dacă guvernul turcesc ar ușura puțin dările populației și serviciul militar, și dacă ar da câteva drepturi autonome, garantate de puterile străine, Albanezii ar depune armele și pacea s'ar înființa. Mare piedecă împotriva acestei păci sunt însă Austro-Ungaria și Italia, cari speculează împrejurările tulburi din Balcani. Față de aceste declarații stau însă declarațiile ministrului de interne al Turciei, în cari Muntenegrul este acuzat că vrea să aprindă Balcanii.

De altfel marele vizir Hakki și-a dat demisia și dela urmașul lui, pașa Hilmi se poate aștepta o schimbare în spre bine a situației.

Criză în Anglia. Criza din Anglia a intrat într'o fază nouă. În cursul discuțiilor din Camera lorzilor, lordul Cromer a făcut propunerea ca o comisie mixtă să hotărască, din caz în caz, care proiect de lege privește finanțele, asupra căruia Camera lorzilor nu-și poate exercita dreptul de respingere.

Propunerea a fost primită cu o majoritate de 139 voturi.

Din Londra se telegrafiază acum că ministrul-șef Asquith va recurge acum

la expedientul plănuț de-a înfringe majoritatea conservatoare a lorzilor, prin numirea unui număr corespunzător de lorzi noi, aderenți ai partidului liberal.

*

Noul minister francez. Eri s'a constituit noul minister francez sub prezidenția lui Caillaux. Președintele Fallières a și subscris lista noilor miniștri. Caillaux a făcut numai mici schimbări în ministerul Monis și în manifestul pe care-l va publica încă va lua asupra sa toate reformele promise de fostul minister. În privința reformei electorale, se spune că ministerul actual va avea o atitudine mai radicală iar situația vierilor din Champagne va fi îmbunătățită. Lista ministrilor este următoarea:

Caillaux: preșident și interne
De Selves: externe
Messimy: războiu
Delcassé: marină
Stegg: instrucție
Kloss: finanțe
Angagneux: lucrări publice
Coyta: comerț
Pams: agricultură
Le Brun: colonii
Renault: sociale.

*

Contrabandă de arme românești în Albania. Citim în ziarele din București:

Sunt câteva luni de când un fapt de o gravitate excepțională a fost descoperit în Capitală, dar până acum a fost ținut secret.

Comandantul batalionului 6 de vânători, în repetite rânduri, a raportat autorităților militare superioare că din cazarma corpului dispar într'una puști sistem Mannlicher și, cu toate cercetările făcute, nu s'a putut da de urma hoților nici de aceea a armelor.

În felul acesta au dispărut dela batalion 11 puști.

În timpul acesta, direcția Arsenalului armatei a raportat comendurei pieței, că și de acolo în chip misterios, au dispărut 12 puști noi sistem Mannlicher. Alte corpuri de trupe din capitală au raportat că și dela cazarmele respective au dispărut arme.

Comenduirea a început numai decât investigațiile.

În primul moment s'a bănuit, că armele dispărute din cazarma batalionului 6 de vânători, ar fi fost furate și apoi vândute de către soldatul Ion Tudor, din acel batalion, care e autorul unei spargerii săvârșite de curând la un fost stăpân al său din calea Moșilor.

Ancheta în această direcție n'a dat nici un rezultat.

Autoritățile civile fiind și ele sesizate, au început, paralele cu cele militare, cercetări, pentru deslegarea enigmei.

S'au făcut active investigații atât în Capitală cât și în provincie.

S'a căutat pe la toți cumpărătorii de arme din țară, dar puștile par'că intraseră în pământ.

În cele din urmă s'a putut afla că albanezul Nezim Iefer, din Bucureștii-Noui, ține ascunsă, sub saltea patului său, o pușcă militară.

S'a făcut o percheziție la locuința albanezului și, în adevăr, în locul indicat s'a găsit o pușcă sistem Mannlicher.

Interogat, albanezul a declarat întâi că a cumpărat arma, dar că nu poate spune dela cine anume.

Strâns cu ușa, a mărturisit că și alți albanezi au cumpărat puști la fel cu cea găsită la el.

Grăție acestor indicații, au mai putut fi arestați Sadim Suleiman și alți trei albanezi, la domiciliul cărora s'a mai găsit cinci puști.

REY & BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, pro-pori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostasă și icoane sfinte etc

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Prețurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

Albanezii, cari sunt mahometani, de fel din Bitolia, au fost aduși la poliție.

La percheziția corporală ce li-s'a făcut, s'a găsit la Nezim Iefer, cusuți în brâu, vre-o 20 napoleoni în aur și 200 lei în hârtii a 20 lei.

Autoritățile bănuiesc că mare parte din armele furate au fost duse prin contrabandă în Albania. Ni-s'a afirmat chiar aseară, că e fapt neîndoios, că șase puști au fost trecute în mod clandestin peste graniță, cu destinația pentru Albania.

E iminentă arestarea a mai multor albanezi din Capitală, cari încercau să mistuiască soldați, oferindu-le câte 80 lei pentru fiecare armă.

Se fac acum cercetări pentru descoperirea autorilor furturilor de arme.

Se crede că aceștia trebuie căutați chiar printre soldații corpurilor respective. Căci nu se poate admite, ca străini să se fi putut introduce neobservați în cazarmă sau Arsenal.

Se cercetează și pe ce cale au putut fi scoase din țară și expediate în Albania puștile sustrase.

Vom ține în curent pe cititorii noștri cu mersul anchetei acestei senzaționale afaceri.

Despre iluzii.

De Aurel Bratu.*

Doamnelor și Domnilor,

De câte ori vedem bolta cerească, ce se înalță deasupra orașului nostru, sprijinindu-se pe creștetele munților și ale dealurilor împrejmuitoare, avem o iluzie. Ochii noștri cred atunci că cerul atinge pământul, în vreme ce știm că lucrul acesta nu se întâmplă, știm că este numai o aparență. În anii copilăriei când credeam în visul nostru această aparență era o realitate pentru noi. Ne aducem aminte cum împinși de setea de a ști și de a cerceta, suiam dealul, în credința, că vom putea ajunge cerul cu palma; dar până s'ajungem pe culmea dealului ne pomeneam că și pe aceasta, cerul sbura dinaintea noastră mai departe, iarăș pe altul. Experiența ne-a convins în curînd, că „în zadar alergi pământul”, dorința de-a atinge cerul cu palma nu poate fi împlinită niciodată, ne-a convins, că ceea ce numeam orizont în școală este o vedenie înșelătoare, o iluzie. Înșăși bolta cerească, acest acoperiș al cetății noastre, este o iluzie. Vlaicu poate ne-ar putea-o spune, că un aviator înzădar ar sbura, cu aeroplanul său cătră înălțimile albastre, cu dorul să ajungă mai aproape de cer, pentru că și cerul ar sbura din ce în ce mai departe dinaintea lui, păstrînd în toate timpurile distanța convenită, peste care omului pămîntean nu-i este dat să se apropie de el, ori cât s'ar sforța, ori cât s'ar înalța.

Cum se explică această vedenie înșelătoare, care face să incolțească de timpuriu în sufletul nostru credința, că în lumea aceasta: „cu adevărat deșertăciune sunt toate”. Cum se formează înaintea noastră această boltitură? Răspunsul îl putem da ușor, îndată ce ne dăm seama că ochii noștri nu pot vedea în depărtare numai până la o anumită distanță, în orice parte privesc. Aceste distanțe, sunt de aceeași lungime, în toate direcțiile de jur împrejurul nostru, sunt tot atâtea raze a unei sfere a cărei centru este ochiul de unde pornesc aceste distanțe de vedere și a cărei suprafață, până unde ajung aceste distanțe.

Huiziile din sfera simțului de vedere sunt cele mai numeroase. Mai amintesc câteva: Copilul mic vede în chipul său din oglindă un alt copil și începe să-i zâmbească și să se joace cu el. Un profesor de fizică ne spunea, că un săcui urca treptele unui hotel, urcând o lădiță de sticle cu borviz în spate. În fața sa era o oglindă mare, în care chipul lui se cobora asemenea cu o lădiță în spate. Săcuiul ne dându-și seamă de situația asta, cu

totul nouă pentru el, s'a întors din drum, crezând că un alt tovarăș al său l-a întrecut cu târgul.

Cu cât oglinda e mai puțin clară, cu atât mai multe iluzii produce. O cocoană ducându-se în povești la o prietenă, își depuse pălăria și se puse înaintea oglinzii să și aranjeze frezura. Bagseamă așa-i moda. Fiind oglinda aceasta mai puțin clară, în ea chipul cucoanei era cam schimonosit, iar cocoana s'a întristat foarte de acest lucru oftând greu și zicând cătră prietena sa: „Încep să se vadă bătrînețele pe față”. Prietena bună însă îi alungă din suflet amărăciunea, spunându-i că în cazul de față oglinda poartă vina, nu vremea.

Imaginile produse în oglinzi chiar și prin numărul lor ne pot da iluzii. În acest scop se întrebuințează oglinzi plane, așezate paralel. Un observator ce stă între asemenea oglinzi, vede într'însele un număr foarte mare de imagini. Această însușire a oglinzilor paralele se aplică în săli de sărbări, pentru a da sălilor o înfățișare mai frumoasă și mai cu numeroase persoane.

Oglinzi de acestea n'ar strica să se aplice și în sala aceasta, pentru a da iluzia unui public mai numeros a cărui lipsă se simțea la concertul de alaltă seară.

Iluziile produse prin oglinzi, toate se explică pe baza reflexiunii razelor de lumină, ținând seamă și de însușirile ochiului.

Experiența ne arată, că o rază de lumină ajungând pe o față de oglindă, se reflectează și ajungând în ochiul nostru, produce chipul obiectului dela care raza a venit la oglindă.

Ochiul nostru caută înapoi pe urma razei, să afle de unde vine lumina și astfel ajunge să vadă chipul obiectului în dosul oglinzii.

Dacă oglinda e sferică produce și mai multe iluzii. Multe iluzii din sfera simțului de vedere, se explică pe baza refracțiunii razelor de lumină.

Dacă privim o monedă într'un vas cu apă, ne pare mai mare și mai aproape de suprafață, decât este în realitate. Iluzia aceasta se explică astfel: Raza de lumină plecând dela monedă la suprafața de despărțire, se frînge și atinge ochiul nostru, avînd deasupra apei altă direcție de cum avea în apă. Ochiul nostru voind să afle obiectul de unde a venit această rază, caută înapoi pe urma direcției în care a sosit raza la el și astfel ajunge să vadă moneda mai aproape de suprafață.

Toate fenomenele produse prin refracțiune sunt iluzii.

Un baston introdus în apă ne pare frînt și partea de sub apă mai groasă și mai aproape de suprafață.

Un pește în apă se vede mai mare și mai aproape de suprafața apei de cum este în realitate.

(Va urma).

INFORMAȚII.

ARAD, 28. Iunie n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță o constantă creștere a temperaturii, cu ploi sporadice în Răsărit. (Pe alocuri și furtuni).

Prognoza generală: În Răsărit ploi sporadice, mai cald.

Temperatura la amjazi a fost de 23.2% Celsius.

— **«Din țări străine».** Atragem atenția cetitorilor noștri asupra volumului cu acest titlu, anunțat la bibliografie, apărut zilele acestea în tipografia noastră. El cuprinde admirabilele foiletoane și manuscrise inedite aflate în lăsamântul literar al neîntrecutului povestitor Dr. A. T. Mera.

Cetitorii noștri, cari au cunoscut limba bogată și fermecătoare a regretatului scriitor, dispărut în floarea vârstei, vor grăbi să și cumpere frumoasa carte.

— **Majestatea Sa la Ischl.** Majestatea Sa, va pleca la 2 Iulie din Lainz la Ischl, unde va petrece lunile de vară.

— **Desmintire.** Am publicat și noi știrea că dl Dr. A. Vlad va fi sprijinit în candidarea sa la postul de vice-comite al comitatului Hunedoara și de deputatul iusthist Barcsay Andor. Știrea aceasta se desminte acum de toate ziarele din Budapesta.

— **Noi advocați români.** Din Tîrgul-Mureșului ni-se anunță: Sâmbătă, în 24 Iunie n., au trecut censura de advocat d-nii Dr. Emil Șelariu și Dr. Valer Pocol.

Felicitările noastre.

— **Un nou prinț ungar** Contele Festetich Tazsiló, membrul uneia dintre cele mai bogate familii ungurești, a fost numit în zilele din urmă, prin decret regal, prinț. Ziarele ungurești aduc cu acest prilej elogiul acestui aristocrat înrudit cu unele case domnitoare și prieten al Maj. Sale Impăratul. Prințul Festetich, spun ziarele și-a câștigat mari merite pe terenul prăririi cailor de rasă și el este proprietarul celui mai mare fidei-comis.

— **Pâne mai bună soldaților.** După ordinațiunea ministrului de războiu, soldaților li-se va da de aici înainte pâne mai bună. Se știe că în „comis” este mare cantitate de tărîță, ce dă un gust amar și sec pâne. Ministrul a redus cantitatea tărîțelor la 20%, îmbunătățind astfel alimentul primordial al soldaților.

— **Dramă pe tren.** Într'un compartiment al trenului de Berlin s'a întâmplat zilele trecute o dramă sguđuitoare, în prezența pasagerilor, cari călătoreau.

Anume în gara Hermsdorf, se urcă într'un vagon un brutar cu mireasa sa, ocupînd loc într'un compartiment de 8 persoane. Cei doi veniți se păreau la început tare liniștiți, vorbeau mai mult șoptind.

Nu se știe din ce cauză tinerii miri începură să se certe, așa că atraseră atențiunea celorlalți pasageri din compartiment, precum și a celor din galerie cari din curiozitate, se adunaseră înaintea compartimentului de unde se auzia larma, când deodată, spre groaza lor, brutarul scoate un revolver, și îl ațintește asupra miresei sale.

Surprinși pasagerii, veninduși în fire s'au năpustit asupra atentatorului și i-au luat arma din mână. Lăsând revolverul, brutarul în momentul următor s'a aruncat pe fereastră căzînd pe șinele învecinate, pe cari tocmai se apropia un tren — fiind linie paralelă. — Mașinistul neobservînd la vreme pe nenorocitul de pe linie, trenul a mutilat în mod oribil corpul brutarului. Mireasa și-a pierdut conștiința la vederea acelei nenorociri.

— **Năruirea unui turn.** În Rodeg s'a năruit turnul bisericii romano-catolice, omorînd doi bărbați și rănind douăsprezece persoane, cari se aflau în umbra bisericii.

— **Pungași la încoronarea din Anglia.** La reprezentația de gală a teatrului Convent Garden din Londra, dată cu prilejul încoronării, a dispărut o salbă de mîrgăritar al unei dame din societatea înaltă a Angliei, care giuvaerical valora milioane. Detectivii n'au putut afla încă pe pungăși. Afară de acest furt se mai comunică și alte cazuri de pungășie, cari față de cel menționat dispar cu toate că obiectele furate formează bijuterii, ceasornice, lanțuri de aur apoi portmonede și alte. La prefectura poliției s'au adresat până acum peste 100 de persoane.

— **Al 25-lea copil.** Soția unui vizitiu din Ruhlsdorf (Germania) a dat naștere unui copil, care este al 25-lea între frați. La câteva zile însă copilul a murit. Cu toate aste, poporul aduce diferite plocioane bravei soții, care este deplin sănătoasă, cu toată productivitatea abondentă de copii.

— **Greva lucrătorilor din Italia.** Din Milano se anunță că în ținutul Ferrara lucrători agricoli

*) Printre manuscrisele rămase după regretatul profesor A. Bratu s'au găsit și câteva conferințe pe cari autorul lor le-a ținut în „Casa națională” din Sibiu. Aceste conferințe, cari ni-s'au trimis din partea unui prieten al profesorului Bratu, tratează niște subiecte, pe cari e bine să le cunoască un public cât mai larg, mai ales că și forma lor e foarte clară și atrăgătoare.

au declarat greva generală, întrerupând orice lucrare. În urma grevei spiritele sunt foarte agitate. Guvernul ca să provină vre-o eventuală vărsare de sânge a ordonat trupe la fața locului, pentru menținerea ordinii.

Negustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA“

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

ECONOMIE.

Situațiunea agricolă în Ungaria. Din raportul oficial dela 12 crt. al ministerului de agricultură despre starea sămănăturilor extragem următoarele: Despre cele patru soiuri principale de cereale ministerul a cerut date de prețuri dela raportorii agricoli din țară și după aceste date recolta, ce se așteaptă va numai mijlocie, câtă vreme înainte de aceasta cu trei săptămâni în cele mai multe părți ale țării se spera o recoltă foarte bună, ba chiar excelentă. Aceste speranțe le-a micșorat în cea mai mare parte timpul puțin favorabil cu ploile cele multe și scăderea temperaturii. În multe locuri se arată semne de rugină și ploile rezezi au cauzat căderea bucatelor. Cu toate acestea încă nu sunt chiar motive grave de plângeri, căci îndreptându-se vremea — precum se arată deja — lucrurile se pot bine îndrepta. După datele raportorilor agricoli s'a putut constata, că de prezent singur comitatul Csanád poate avea speranțe îndreptățite de o recoltă abundentă și anume la grâu, săcară și orz. Ovesele sunt și aici ceva mai slabe. În general după starea de azi — cu tot timpul nefavorabil, care ține de vre-o trei săptămâni încoace — în toată țara se poate conta la o recoltă mijlocie bună.

În amănunte raportul amintit al ministerului de agricultură arată următoarele:

Grâu. Sămănăturile de grâu în cea mai mare parte a țării s'au dezvoltat bine. În locuri mai joase și pe unde ploile au fost mai dese și mai mari, grânele s'au cam plecat la pământ și la acestea a prins și rugină. Pe lângă sămănături dese și căzute se pot vedea — mai ales prin părțile nordice ale țării și prin comitatele ardelene — și sămănături slăbuțe și rare. Aceste date se potrivesc în general aproape fără excepțiune la toate părțile țării și deci aproape de prisos să urmărim aici raportul oficial în specificarea obișnuită după ținuturi. Ne mărginim a arăta că în comitatele ardelene — după același raport — grânele sunt în general mai slăbuțe și mici la spic.

Săcară a înflorit peste tot locul. Paiele sunt înalte și spicele frumoase dar pe alocurea nu fără defecte, deoarece înghețul de Mai a surprins sămănăturile de săcară tocmai în floare. În general săcările sunt mai rare dar cu atât mai puțin culcate și nu așa de cuprinse de rugină ca grânele. În părțile transilvănene sămănăturile de săcară sunt cu deosebire rare și mai slăbuțe.

Orzul de toamnă a înflorit peste tot locul în țeară, ba pe alocurea dă în coacere, pe când cel de primăvară acum dă în spic. Timpul umed din urmă l-a cam ținut pe loc în dezvoltare și în multe locuri buruiana — mai ales rapița sălbatică — l-a cam năpădit. Așteaptă căldură și timp uscat. În părțile noastre e peste tot mai slăbuț și mic la spic.

Ovășul asemenea a fost împiedecat în dezvoltare de timpul acesta umed și din cauza ploilor multe e năpădit de buruiană.

Rapița se cosește deja prin părțile sudice ba pe alocurea a juns chiar la înblătit. Recoltă mijlocie. În unele locuri rezultatele s'au redus mult față cu speranțele frumoase de mai înainte din cauza ploilor multe.

Porumbul. Înghețul din Maiu a avut urmări nefavorabile, cari în multe părți ale țării se mai văd încă și azi. Sămănăturile, cari n'au dus lipsă de umezeală însă în mare parte s'au recules și se dezvoltă bine, recăpătându-și culoarea sănătoasă. Săpatul dintâi e terminat și s'a început al doilea. Pe unele locuri se arată stricăciuni de vermi și insecte. Pentru dezvoltarea normală se așteaptă timp mai călduț.

Cartofii s'au recules bine de urmările înghețului din Maiu. S'au săpat întâiaoară ba prin părțile sudice și a doua oară deja. În locurile mai murtoase din nord se arată sămănăturile mai târzii cu mult mai bune decât cele mai timpurii, deoarece acelora nu le-a putut cauza înghețul din Maiu aproape nici o stricăciune.

Napii de zahăr și de nutreț se prezintă în general bine. S'au săpat în multe locuri și a treia oară. Stricăciuni de insecte nu se prea semnalează la șesuri, ci numai ici-colea la deal.

Nutrețurile măestrite. Între acestea, lucerna s'a cosit deja întâiaoară peste tot locul. Recolta este aproape fără excepție mulțumitoare ba pe alocurea chiar bună. Trifoaiile de asemenea s'au cosit și rezultatele și aici sunt mulțumitoare în ce privește cantitatea, pe când calitatea s'a deteriorat în urma ploilor aproape neconținute din timpul din urmă.

„Rev. Ec.”

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se găsește de vânzare la „**Librăria Tribuna**” cu prețul de 2 cor. plus 20 bani porto:

Iuliu Tr. Mera: Din Țări străine. Studii și schițe de călătorie. Un elegant volum de 160 pagini, cu portretul autorului și o prefață de R. Ciorogariu.

Cuprinsul volumului e;
Raffael;
O țară fericită (Germania);
Pictura olandeză;
Michelangelo;
Rembrandt;
Tizian;
Din țara morilor de vânt;
Capri;
Cel mai mare idealist;
Sora lui Leopardi;
Sorrento;
Savonarola.

Au apărut și se găseesc de vânzare la „**Librăria Tribuna**”:

I. C. Panțu: *Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă*, 8° mare, I—VIII+214 pag. Cor. 2.

Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8° mare, I—VIII+324 pag. Cor. 4.

Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8° mare, 70 pag. Cor. 1.

Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8° mare, I—IX+160 pag. Cor. 3.

Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea termenilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată, 8° mare, I—X+322 pag. Cor. 3.50.

Puncte nouă de vedere la Calcularea Conturilor Curente. Cor. —.60.

La comanda să se aduagă și cheltuielile de poștă (porto).

*

„*Viața Românească*” No. 5 a apărut cu următorul sumar.

C. Hogaș, La Pângărați.

St. O. Iosif, Nataliei (Cântece).

Radu Rosetti, Pentru adevăr și dreptate (Răspuns unei critici).

M. Codreanu, Prier (versuri).

G. Pascu, D. Pîrvan și filologia română.

A. Toma, Adolescent (versuri).

Colaboratorii revistei, Note de pe marginea cărților (Ioan Păun (Pincio). Ușurință... — Câteva clișee).

I. Grămadă, O nunță domnească (Nunta Domniței Maria cu Ianuș Radziwill (1645).

Colaboratorii revistei, Documente omenești (Șase sute de lei).

Alice Călugăr, Pe drum (versuri).

Izabela Sadoveanu, Cronică literară (Antonio Fogazzaro).

P., Cronică artistică (Expoziția oficială a artiștilor în viață).

G. C. Ionescu-Șișești, Cronică financiară (Impozitul pe plus-valoarea funciară în Germania).

G. Topîrceanu, Cronică veselă, (Max și Direcțiunea).

P. Cubolteanu, Scrisori din Basarabia.

O. Sima, Scrisori din Ardeal, Sinoadele eparhiale. — Chestiunea școlară. — Școli închise, etc.

P. Nicanor & Co. Miscellanea, (Conflictul bisericesc. — Din lumea scriitorilor...).

Ilustre românești. Librăria „**Tribuna**” a editat o serie de 12 bucăți de ilustre frumoase reprezentând porturile dela **balul costumat din Arad.**

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustre 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și cartă poștală reprezentând pe dl **Octavian Goga** alături de primul nostru aviator dl **Aurel Vlaicu.** Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»**Călușerii**«, dela balul costumat din Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

*

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute: mobilă de **Székelly și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** și **Piața Széchenyi-tér 47.**

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă — plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

A apărut și se găsește de vânzare la librăria «Tribuna» cu prețul de 50 bani :

«Ce e Tribuna zilelor noastre» de Octavian Goga.

Cuprinsul broșurii e:

1. Noua hartă și urzitorii ei.
2. Adevărații «proprietari» ai «Tribunei».
3. Un paradox frivol: Tovărășia «Tribuna» — Mangra.
4. Tabu.
5. Rostul scriitorilor în «politică».
6. Două mentalități: Budapesta — București.
7. Prin noi înșine.
8. Adevăruri.
9. Scrisoare deschisă către dl dr. A. Vaida.

POȘTA REDACȚIEI.

I. G. Volumul d-lui O. Goga «Insemnările unui trecător» e sub presă și va apărea în cursul lunii Iulie.

D. M. (Târlungeni). Acelaș răspuns l-am primit și noi. Poate mai târziu să aflăm adresa.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1911.

GRUBER DEZSŐ

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészli«

Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și toffelul
de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștientos!

x Spectacol în piața Szabadság. Ceea ce așteaptă publicul, deja de mult, va sosi zilele aceste. Firme lucrate artistic, vitrine, cari vor forma pentru Arad raritate, vor împodobi sucursala fabricii de ghete anatomice Moskovits. Deja se poate observa, că nu s'au făcut înzădar jertfele cele multe, căci publicul cumpără pe zi ce merge tot mai multe ghete Moskovits.

REISZ

MIKSA

fabrică de

MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea maialului aranjat de meseriașii români în Năsăud a 2-a zi de Rusalii au încurs următoarele suprasolviri:

George Ambrus, Gavrilă Sencea, Leon Rus, Dumitru Todoran, Ion Porcolab, Augustin Bena, prof. Ana Bichigean, Vasile Bichigean prof., Ion Nechiti, Gyurkan Simion câte 60 fil. Nicoalea Ruleanu 40 fil., Stefan Balint 30 fil., Nicolae Pop, Ioan Născuțiu preot, Constantin Anton primar, Alexandru Halița prof., Aurel Balint, Ioan Dogariu, Ludvig Șotel câte 80 fil., Clement Grivase, dir. 1.80 cor.

Au trimis taxa fără a participa: Mihail Schenker 2.40 cor., Bergner Mor (Cluj), Dr. A. Davidu, Iosif Kircher, Simion Moldovan câte 2 cor., Dumitru Nistor, Romul Moldovan câte 1 cor., Farkas Lajos și Rosenfeld Izsák câte 1.20 cor.

Venitul curat al petrecerii l-am predat on. direcțiunii gimnaziale din loc, pentru augmentarea fondului „mesei studenților” dela acest institut cultural. Mul-

tumim on. domni cari prin prezența lor s'au prin suprasolviri au contribuit la succesul moral și material al petrecerii noastre.

In numele comitetului aranjator:

Năsăud, la 20 Iunie 1911.

George Ambrus,
m. cismar.

Gavrilă Săucea,
m. cojocar.

Leon Rus,
m. argășitor.

Ioan Andron,
m. hornar.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul Drulub Ehrlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista »Kir. Természettudományi közlöny« în Nrul 17 scrie următoarele: »In Ardeal în riul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosește cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de Șpirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Stefan Szász.

Pe baza ex. eriențelor proprii și a vindecărilor succesive Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kállay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi-ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghurilor în oasr, mâncărimei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușelii. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpiritul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului anitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Șpiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Leon Tolstoi.

47

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Kutuzow îl întâmpinase cu mare dragoste, îi făgăduise că n'o-să-l uite, și, într'adevăr îl deosebea de ceilalți aghiotanți, ducându-l cu sine la Viena și însărcinându-l cu misiunile cele mai delicate.

Din Viena, Kutuzow scrisese bătrînului său camarad, tatăl prințului Andrei: „Fiul dtale făgăduiește să fie un ofițer de mare viitor, mulțumită desteptăciunii, muncii și activității sale. Sunt fericit că am la îndemână un astfel de subordonat”.

Prințul Andrei se bucura în armată, ca și în lume, de două reputațiuni deosebite: unii, minoritatea, îl ridicau în nori, se așteptau din partea lui la lucruri mari, îl ascultau cu entuziasm și-l imitau; cu aceștia prințul Andrei era simplu și amical.

Ceilalți, majoritatea, nu-l iubeau, găsindu-l rece, afectat, neplăcut; dar prințul Andrei știa să se facă respectat și temut de toți.

Eșind din cabinetul lui Kutuzow ca să intre în salonul de așteptare, prințul Andrei se apropie de camaradul său Koslovski, aghiotantul de serviciu.

— Ei bine, priște?

— Mi-a dat să fac un memoriu pentru a explica ce ne împiedică să înaintăm.

— Și cari sunt pricinile?

Prințul Andrei înălță din umeri.

— Și nici o veste dela Mack? mai întrebă Koslovski.

— Nici una.

— Dacă svonul înfrîngerii lui ar fi adevărat, am fi primit știrea.

— Probabil, zise prințul Andrei.

El se îndreptă către ușă, dar în clipa aceea intră un general austriac în redingotă, întâmpinându-l în prag după ce lovise în ușă cu sgomot. O fâșie neagră îi acoperea fruntea și o parte a corpului, iar la gât purta ordinul Maria-Theresea. Prințul Andrei se opri.

— Doresc să-l văd pe generalul șef Kutuzow, rosti generalul în franțuzește, cu un accent nemțesc pronunțat, și se îndreptă direct spre ușa cabinetului.

Koslovski i-se puse în drum.

— Generalul șef este ocupat. Pe cine să anunt?

Generalul îi aruncă o privire disprețuitoare, ca și cum s'ar fi mirat că nu e recunoscut.

— Generalul șef e ocupat, repetă cu liniște Koslovski.

Chipul generalului se întunecă, buzele îi tremurară. Iși scoase carnetul, scrisese în grabă câteva cuvinte, rupse foaia, o dete aghiotantului, se apropie de pași repezi de fereastră și căzu pe un scaun.

Ușa cabinetului se deschise și Kutuzow se arătă în prag.

Generalul se apropie de Kutuzow cu pași mari, călcând cu picioarele lui slabe și lungi ca și cum ar fi vrut să ocolească o primejdie.

— Aveți în fața dvoastră pe nefericitul Mack, rosti el în franțuzește, cu un glas găfăitor.

Chipul lui Kutuzow rămase timp de câteva clipe senin, apoi o cută îi încreții pe o clipă fruntea și dăspăru iară. El inclină respectuos capul, închise ochii, îl lăsă pe Mack să treacă în fața sa și închise ușa.

Svonul înfrîngerii austriacilor și al supunerii lor dela Ulm era deci confirmat.

După o jumătate de ceas aghiotanții alergau în toate părțile cu porunci cari arătau vădit, că în curînd trupele rusești, până aci inactive, vor fi puse în fața inamicului.

Prințul Andrei era unul dintre rarii ofițeri de stat majar cari pun interesul carierei lor în mersul general al campaniei. Când îl văzu pe Mack și află amănuntele înfrîngerii, pricepu că rășboiul era pe jumătate pierdut.

El simți fără de voie o bucurie la gândul că orgolioasa Austrie a fost umilită, și la ideea că poate într-o săptămână va lua și el parte la o luptă între Ruși și Francezi, cea dintâi dela Suvoroff încoace. Cu toate acestea îi era teamă de geniul lui Bonaparte care se putea arăta mai tare decât curajul Rusilor, căci nu putea admite ca eroul său să fie înfrînt. Mișcat și iritat de aceste gânduri, el se îndreptă către odaia sa, pentru a scrie tatălui său, cu care coresponda în fiecare zi. În coridor îl întâlni pe Nesvitzki și pe glumețul Gerkoff: cei doi prieteni rideau ca totdeauna.

— De ce ești așa întunecat, întrebă Nesvitzki.

— N'am de ce să mă bucur.

În vremea asta, mai mulți ofițeri austriaci treceau cu intenția evidentă de-a evita onorurile ce li-se cuveneau.

Dar chipul lui Gerkoff exprimă deodată o bucurie imbecilă și spuse în franțuzește unui general austriac ce venea tocmai spre dânsul:

— Excelență, felicit, generalul Mack a sosit, e în deplină sănătate, numai că s'a rănit ușor aci; și Gerkoff își arată capul cu un zîmbet radios.

(Va urma).

Casă de vânzare în Sibiu

cu licență de cârcimă și prăvălie, la loc frecventat, aduce 9%, mărimea curții 1700 metri pătrați, se recer 24.000 coroane.

Mai departe:

Una respective două vile

lângă olaltă pe »Hallerwiese« parterre cu încăperi parketate, odaie de scaldă, odaie pentru servitoare, entrée, bucătărie, cămară, odaie de spălat rufe etc. Verandă închisă cu sticlă și grădină. — 15 ani liberă de are. — Informațiuni se dau: Sibiu, Str. Friedenfelsgasse Nr. 29, sau la dl Liviu Brode, restaurateur Bretterpromenade.

Nicolas Hencilă

măsar de zidiri și mobile
Deva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public d'n țară și provincie, că și-a provăzat și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pelângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Cei-ce sufer de vătămătură

să se adreseze, fie și în scrisoare la

Hercz Sándor, Szatmár, Deák-tér 2. sz.

specialist în bandaje, care trimite și în cazurile cele mai neglijate bandajul recerut.

Comandele prin scrisori se fac pe lângă cea mai mare discrețiune, și se trimit conform usului de expediție.

Specialități de gumă duzina 2—4—6 cor. cu portul poștal.

Haine bărbătești și femeiești, întregi sau desfăcute, draperii și perdele de dantelă, haine de piele, odăjdii, acop. de altare le

curăță și vapsește

mai bine și mai ieftin dnul

Fintzler Ferencz,
vopsitor și spălător chimic în Nagyvárad, Bazárépület,

în latura dinspre teatru. În vecini cu ciosornicarul Kepes.

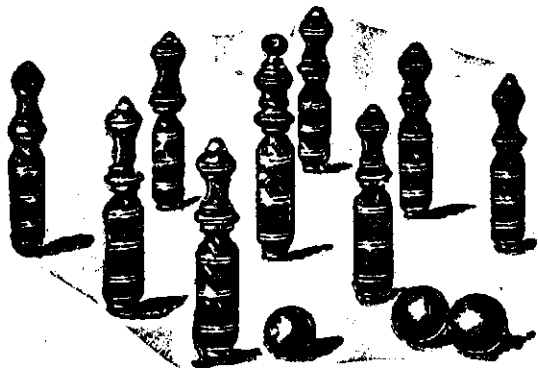
— Rog să se țină seamă la firmă. —

Un candidat de avocat

cu practică, află aplicare momentană în cancelaria advocațională a subsemnatului.

Dr. Gheorghe Roxin,
avocat.
Oradea-mare (Nagyvárad).

POLACSEK HENRIK, strungar artistic
Budapesta VII, Nagymezőutca 31.

Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima calitate, ca bile pentru popici Lingnum-Sanctum, apoi articole pentru aranjamentul cafenelelor, precum, bile, dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rame p. ziare, în prețuri foarte moderate. Totodată iau în interprimdere totfelul de reparații în bransa mea, în preț mic. Comandele din provincie se execută prompt și solid.

Barabás Gergely

sculptor

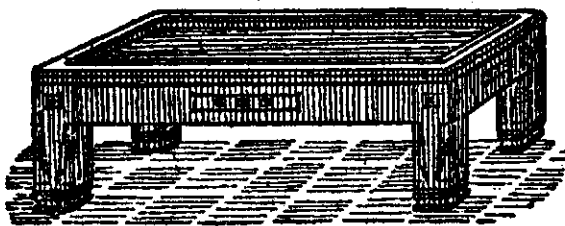
în Marosvásárhely.

Pregătește pelângă garanție, dușumele artistice, fără crepături și scutite de putrejun, statuete, paravane din gips și asbest, tincueli cu cement și terezoo plafoane din asbest, decoruri ex- și interne pentru edificii, din gips, cement, piatră și teracotă, iesle, bazine, din cement și beton, scări, ornamente pentru grădini și grote artistice, fântâni săritoare, știucături pentru boltiturile caselor. Lucrări bisericești, cum și — statui după fotografie sau original. —

— Premiata la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și țimplărie în Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50 —

Vin de Rizling prima calitate » 54 —

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie

Cor. 56 —, 60 —. Vinuri: Schiller Cor.

50 —. Vin roșu (Bikavér) 80. — și 90 —

de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de fm prumut, începând dela 100 lire de orice calitate.

Serviciu enlant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri

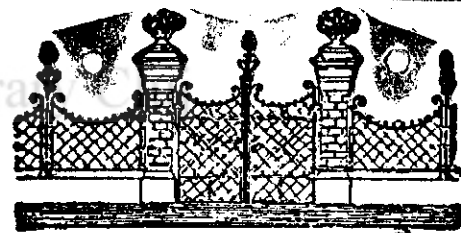
Világos (Șiria, Arad m.)

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrăte) de oțel pentru paturi și sate etc.

— Szeged, Kelemen-u. 4. —

Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard dela 30 fileleri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuțiunei bune, concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios. — Prețurile sale sunt cele mai ieftine. — Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

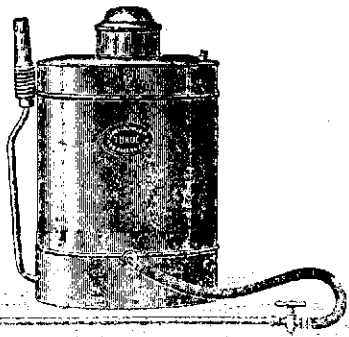
S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Szontágh Pál hărăgar în Csetneken. — Depozit: Budapest, IX., Ullői-ut 19.

Recomandă fabricatele proprii, cunoscute până acum de cele mai bune în stropitoare pentru viță de vie brevetate TURUL. Fabricatele TURUL întruște toate calitățile stropitoarelor VERMOREL întrecându-le cu mult. Stropitoarele TURUL sunt pregătite din plăci de aramă cisalate cu un conținut de 16 litri.

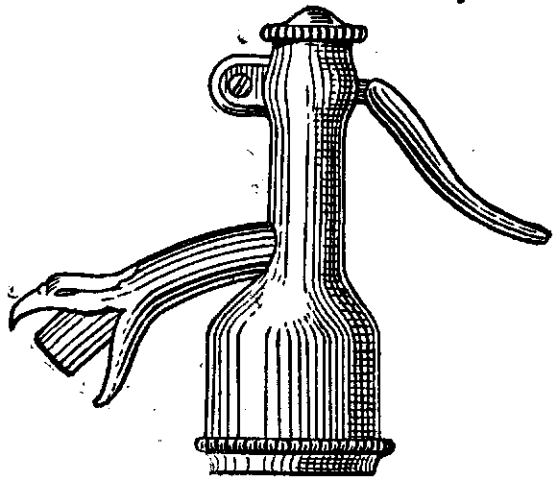

Prețul unei stropitoare împreună cu împachetatul face 32 coroane. Tevi prelungite pentru stropirea arborilor 2-50 Cor. Vânturător francez (conform cererii) 2-40 Cor. Avem apoi stropitoare sistem »Söllösgazda« în asemănare perfectă cu »Vermorel Eclair« în preț de 40 Cor. bucata. Stropitoarele pentru trandafiri KIS TURUL cu conținut de 07 litri cu 8 cor. bucata. Tot același conținut de 2 litri cu 12 coroane bucata. Pompe de pucioasă contra omidelor HUNGARIA cu 40 Cor. ÜVEGHENGERES cu 52 Cor. bucata.

Cataloage trimite gratuit. — Firma fondată la anul 1835. — Telefon No 56-40.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX., Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efeptuiesc prompt și cu prețuri convenabile.

Damele cari voiesc să fie svelte, încerce corsetele mele „Neuester Schnitt“

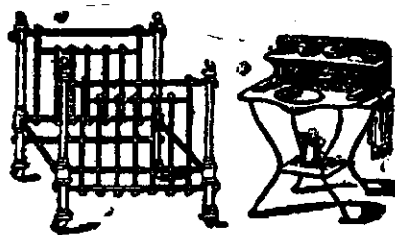
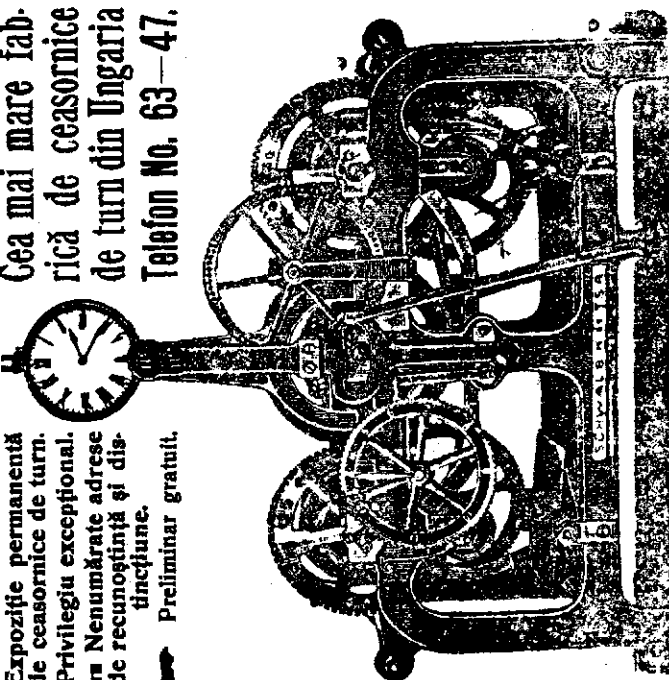
necesare la costumele »Princes« și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann
Sibiiu - Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63-47.
Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiune.
Preliminar gratuit.

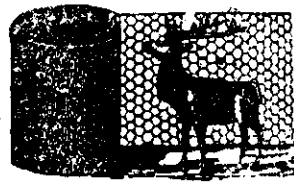

Mobile de fer și aramă împletituri și garduri de sirmă

Cataloage pentru mobile de fier și aramă se trimite gratuit și p. franco.

furnisează mai ieftin fabrica lui

Hoffmann & Hicker

Budapesta, VII., Holló-utca No 3. Cataloage de împletituri și garduri de sirmă trimite gratuit

Cel mai ieftin loc de cumpărat

mobiliere p. cafenele, hoteluri și spitale.

Societatea pe acții transilvăneană

Vereinsbank

se recomandă la executarea legării caselor, la canalizarea orașelor, reconstruirea latrinelor, apoi la lucrări de beton și poduri betonate, canalizări, rezervoare, apaducte, fundamente mecanice, pavarea străzilor în cement și asfalt, podini de beton și teraso.

Recomandă apoi magazinul său bogat în tuburi de cement, plăci, van de apă și de nutreț, tăbli de cement la coperirea caselor, cementarea criptelor ș. a.

Vînzare de Cement-Portland. Lucrări după proiecte.

BIROUL:

»Societatea pe acții transilvăneană Vereinsbank«
Sibiiu, Fleischergasse Nr. 17. și Saggasse Nr. 27.

Roth & Baldauf

depozit de cămine de majolica și teracotă

Brașov, Strada-Lungă Nr. 5.

Recomandă în atenția publicului, depozitul său bogat în cămine, fabricație, proprie cu desemn ori fără, dela cele mai înfrumșetate până la cele mai simple. Pregătește cămine după comandă, conform gustului, în timpul cel mai scurt.

Reparaturi se efeptuiesc repede pe lângă prețuri moderate. Primește orice lucrare de branșe, după comandă.

Schwalb Adolf fia Vilmos tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8. Colțul străzii Murányi.

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petroleu, facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

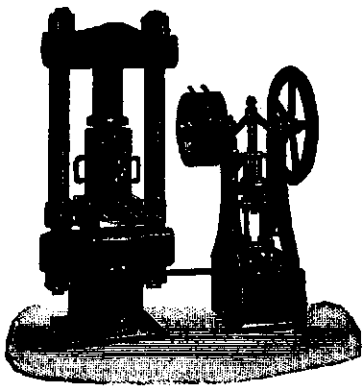

Cassete pentru bani.
Catalog gratuit și franco.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

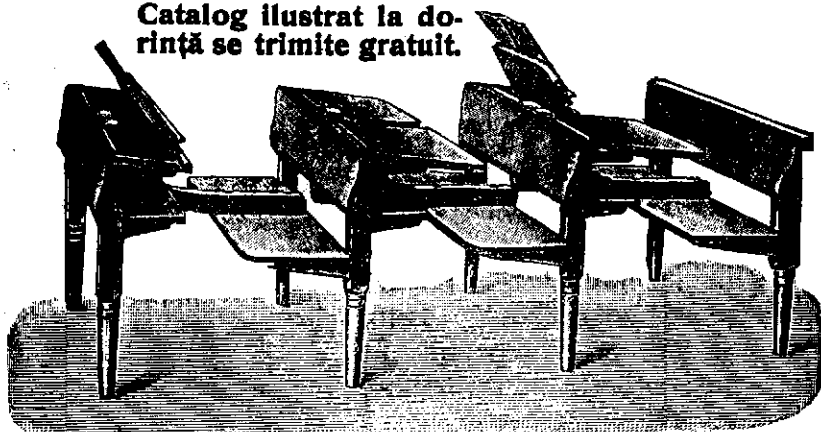
Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia »Steaua de aur«

Aiud — Nagyenyed, Fötér, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc neproșabil pentru albirea și moierea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosemena moie pelea, nu i unsuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mânilor dă pielii un alb de culoarea marmorului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. o cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formarea mătreței, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal.

Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leac, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 8 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

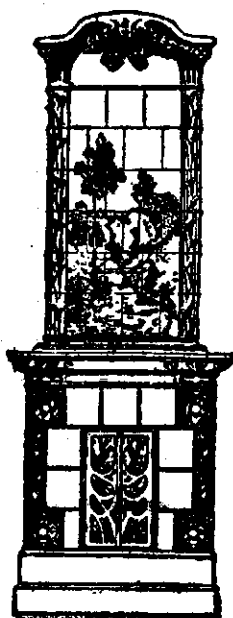
Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mână întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espirt de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împrăștierea acestuia 60 fil.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țaranului român.

Invenție senzațională.

Brevetat sub No 3956.

Scutit prin lege sub No 141.

In atenția prășitorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEI.**
în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1¹/₂ ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră
In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiserl. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură oricui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.

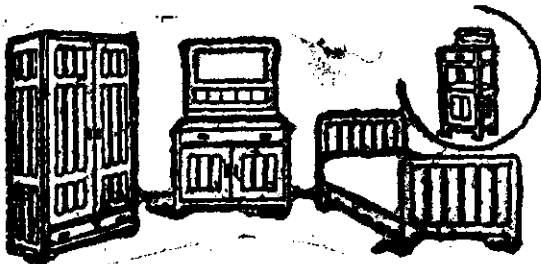
(L. S.)

ss. Litke, colonel.

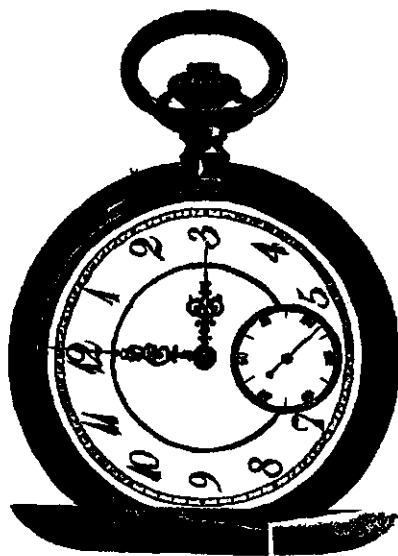

PÁLSÁNDOR

tâmplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (i. casa i. Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant. — Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Cele mai bune
orologioare
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

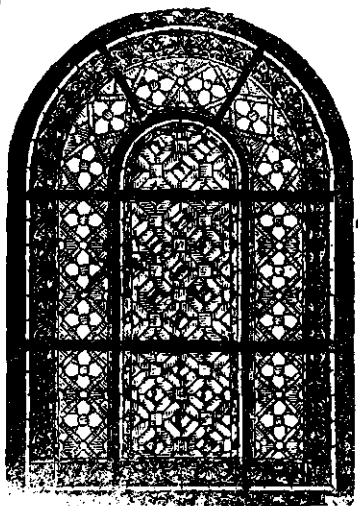
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zăsie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JANOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.).
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

lustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi
pictură specială pentru geamuri de biserică
BUDAPEST, VIII., Koszoru-utca Nr. 27.

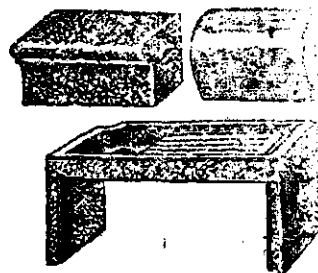
Pregătim ireprosabil oglinzi, plăci,
dulapuri și apărătoare pentru uși.
Primim execuția conștiințioasă a
oricăror lucrări din acest ram, apoi
colorarea în sticlă ori mozaic a ge-
murilor de biserică, dormitoare, su-
fragerii, saloane, portale și porticuri.

← Mare depozit de sticlă în plăci. →

Comandele atât din loc
cât și din provincie se fac
cu multă conștiințioasă.

Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare
din alt material. Sistemul
meu e brevetat Nr. S—5546.
Se face prin prepararea în
mod propriu al betonului,
ori alte materii.

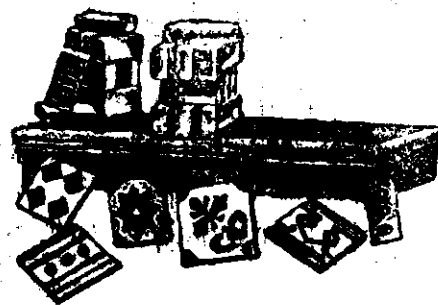

Primesc totfelul de edi-
ficări, locuințe, case de în-
chiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, în-
grădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-
ciment, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite, preparate de
ciment, pietri de edificiu, țigle, coloane pentru case,
streșini, trestie pentru tinchiaală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curente trimis gratuit.

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fa-
bricant de obiecte de ciment și pierte.

Nr. telefonului:
246.

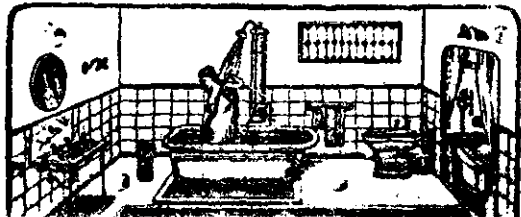
(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și

Sibiu—Nagyszeben,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți,
trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de
bani contra focului în ori-ce execuție. Telefoane de casă, teleg-
rafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere
debaie, closețe și fântâni cu pompă pe lângă prețuri moderate și
execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede cu pre-
țurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

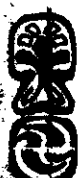

Biroul special de antreprisă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

Instalări de apaducte, canalizări ca-
lorifere centrale, ventilatoare și
mașini cu apă, gaz și spirit.